

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-646/21

**K
și
L**

împotriva

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

(cerere de decizie preliminară formulată de Rechtbank Den Haag, sediul din 's-Hertogenbosch)

Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 11 iunie 2024

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Politica comună în domeniul dreptului de azil – Directiva 2011/95/UE – Condiții pentru a putea beneficia de statutul de refugiat – Articolul 2 literele (d) și (e) – Motivele persecuției – Articolul 10 alineatul (1) litera (d) și alineatul (2) – «Apartenența la un anumit grup social» – Articolul 4 – Evaluarea individuală a faptelor și a circumstanțelor – Directiva 2013/32/UE – Articolul 10 alineatul (3) – Cerințe privind examinarea cererilor de protecție internațională – Articolul 24 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Interesul superior al copilului – Stabilire – Resortisante minore ale unei țări terțe care se identifică cu valoarea fundamentală a egalității între femei și bărbați în urma șederii lor într-un stat membru”

1. *Controale la frontiere, azil și imigrare – Politica privind azilul – Statut de refugiat sau statut conferit prin protecție subsidiară – Directiva 2011/95 – Condiții de acordare a statutului de refugiat – Risc de a suferi o persecuție – Motivele persecuției – Evaluare – Noțiunea de apartenență la un anumit grup social – Resortisante ale unei țări terțe, inclusiv minore, care se identifică cu valoarea fundamentală a egalității între femei și bărbați – Identificare intervenită în cursul unei șederi într-un stat membru – Includere [art. 78 alin. (1) TFUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 21 alin. (1); Directiva 2011/95 a Parlamentului European și a Consiliului, considerentul (16) și art. 2 lit. (d), art. 4 alin. (1), (3) și (5), art. 5 alin. (3), art. 9 alin. (1) și (2), art. 10 alin. (1) lit. (d), alin. (2) și alin. (3) lit. (b)]*

(a se vedea punctele 36, 38, 42-46, 48-54, 56-62 și 64 și dispozitiv 1)

2. *Controale la frontiere, azil și imigrare – Politica privind azilul – Statut de refugiat sau statut conferit prin protecție subsidiară – Directiva 2011/95 – Proceduri de acordare și de retragere a protecției internaționale – Directiva 2013/32 – Respectarea drepturilor fundamentale – Drepturile copilului – Obligația de a lua în considerare interesul superior al copilului – Cerere de protecție internațională depusă de un minor – Evaluare individuală –*

Adoptare a unei decizii prin care se statuează cu privire la această cerere, fără să se fi stabilit în mod concret interesul superior al acestui minor – Inadmisibilitate
[Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 24 alin. (2), art. 51 alin. (1); Directiva 2011/95 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 10 alin.(1) lit. (d) și Directiva 2013/32 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 2 lit. (q) și art. 40 alin (2)]

(a se vedea punctele 77, 78, 80-84 și dispozitiv 2)

Rezumat

Sesizată cu titlu preliminar de rechtbank Den Haag, zittingsplaats' s-Hertogenbosch (Tribunalul din Haga, sediul în s-Hertogenbosch, Țările de Jos), Curtea, reunită în Marea Cameră, se pronunță cu privire la aspectul dacă resortisantele minore ale unei țări terțe care se identifică cu valoarea fundamentală a egalității între femei și bărbați ca urmare a șederii lor într-un stat membru pot fi considerate ca aparținând „unui anumit grup social”¹, ca „motiv de persecuție” care poate conduce la recunoașterea statutului de refugiat.

K și L sunt două surori de cetățenie irakiană, născute în 2003 și, respectiv, în 2005. Acestea au ajuns în Țările de Jos în 2015 și de atunci locuiesc fără întrerupere în această țară. Cererile lor de azil, introduse în noiembrie 2015, au fost respinse în februarie 2017. În aprilie 2019, acestea au introdus cereri ulterioare², care au fost respinse ca vădit nefondate în decembrie 2020. Pentru a contesta aceste decizii de respingere, K și L susțin în fața instanței de trimitere că, în urma șederii lor îndelungate în Țările de Jos, s-au „occidentalizat”. Se tem că vor fi persecutate în cazul întoarcerii în Irak din cauza identității pe care și-au format-o în Țările de Jos, marcată de asimilarea normelor, a valorilor și a comportamentelor diferite de cele din țara lor de origine, care ar fi devenit atât de esențiale pentru identitatea și pentru conștiința lor, încât nu ar putea renunța la acestea. Ele susțin astfel că aparțin unui „anumit grup social”, în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2011/95.

În acest context, instanța de trimitere ridică, pe de o parte, problema interpretării noțiunii de „apartenență la un anumit grup social” și, pe de altă parte, problema modului în care trebuie luat în considerare interesul superior al copilului, garantat la articolul 24 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în cadrul procedurii de examinare a cererilor de protecție internațională.

Aprecierea Curții

În primul rând, Curtea precizează că un grup este considerat un „anumit grup social” în special atunci când sunt îndeplinite două condiții cumulative. Pe de o parte, persoanele susceptibile să aparțină grupului respectiv trebuie să împărtășească cel puțin una dintre următoarele trei trăsături de identificare, și anume o „caracteristică înăscută”, o „istorie comună ce nu poate fi

¹ În temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9), în scopul evaluării motivelor persecuției, un grup este considerat un „anumit grup social” atunci când, în special, membrii săi împărtășesc o caracteristică înăscută sau o istorie comună ce nu poate fi modificată sau o caracteristică sau o credință atât de fundamentală pentru identitate sau conștiință încât nu ar trebui să i se ceară unei persoane să renunțe la aceasta, iar acest grup are o identitate proprie în țara respectivă deoarece este perceput ca fiind diferit de către societatea înconjurătoare.

² Potrivit articolului 2 litera (q) din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (JO 2013, L 180, p. 60), o „cerere ulterioară” este o cerere suplimentară de protecție internațională depusă după adoptarea unei decizii finale privind cererea anterioară.

modificată” sau o „caracteristică sau o credință atât de fundamentală pentru identitate sau conștiință încât nu ar trebui să i se ceară unei persoane să renunțe la aceasta”. Pe de altă parte, respectivul grup trebuie să aibă o „identitate proprie” în țara de origine, „fiind perceput ca diferit de societatea înconjurătoare”.

În ceea ce privește prima dintre aceste condiții, identificarea efectivă a unei femei cu valoarea fundamentală a egalității între femei și bărbați, în măsura în care presupune voința de a beneficia de această egalitate în viața sa cotidiană, implică posibilitatea de a efectua în mod liber propriile alegeri de viață, în special în ceea ce privește educația și cariera sa profesională, întinderea și natura activităților sale în sfera publică, posibilitatea de a obține independența economică lucrând în afara gospodăriei, decizia de a trăi singură sau în familie, și alegerea partenerului său, alegeri care sunt fundamentale pentru stabilirea identității sale. În aceste condiții, identificarea efectivă a unei resortisante a unei țări terțe cu valoarea fundamentală a egalității între femei și bărbați poate fi considerată „o caracteristică sau o credință atât de fundamentală pentru identitate sau conștiință încât nu ar trebui să i se ceară unei persoane să renunțe la aceasta”.

În ceea ce privește a doua condiție, referitoare la „identitatea proprie” a grupului în țara de origine, trebuie să se constate că femeile pot fi percepute într-un mod diferit de către societatea înconjurătoare și că li se poate recunoaște o identitate proprie în această societate, printre altele din motive de norme sociale, morale sau juridice în vigoare în țara lor de origine. Îndeplinesc de asemenea această condiție femeile care împărtășesc o caracteristică comună suplimentară, cum ar fi identificarea efectivă a valorii fundamentale a egalității între femei și bărbați, atunci când aceste norme în vigoare în țara lor de origine au drept consecință faptul că aceste femei, din cauza acestei caracteristici comune, sunt percepute de asemenea ca fiind diferite de către societatea înconjurătoare.

Rezultă că femeile, inclusiv cele minore, care împărtășesc ca o caracteristică comună identificarea efectivă cu valoarea fundamentală a egalității între femei și bărbați, intervenită în cursul șederii lor într-un stat membru, pot, în funcție de condițiile existente în țara de origine, să fie considerate ca aparținând unui „anumit grup social”, ca „motiv de persecuție” susceptibil să conducă la recunoașterea statutului de refugiat.

În această privință, Curtea subliniază că identificarea efectivă, de către o resortisantă a unei țări terțe, cu valoarea fundamentală a egalității între femei și bărbați, intervenită în cursul șederii sale într-un stat membru, nu poate fi calificată drept circumstanță creată de această resortisantă prin propria voință după plecarea din țara de origine³ și nici drept o activitate având ca scop unic sau scop principal crearea condițiilor necesare pentru a depune o cerere de protecție internațională⁴. Astfel, este suficient să se constate că, atunci când o asemenea identificare este dovedită corespunzător cerințelor legale, ea nu poate fi nicidecum asimilată demersurilor abuzive și de instrumentalizare pe care articolul 5 alineatul (3) din Directiva 2011/95 urmărește să le combată.

În al doilea rând, Curtea constată că, în cazul în care un solicitant de protecție internațională este minor, autoritatea națională competentă trebuie să țină seama în mod necesar, în urma unei examinări individualizate, de interesul superior al minorului respectiv atunci când evaluează temeinicia cererii sale de protecție internațională.

³ A se vedea articolul 5 alineatul (3) din Directiva 2011/95.

⁴ A se vedea articolul 4 alineatul (3) litera (d) din Directiva 2011/95.

Cu privire la acest aspect, Curtea precizează, pe de o parte, că, în conformitate cu articolul 51 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale, statele membre trebuie să respecte articolul 24 alineatul (2) din aceasta în cazul în care pun în aplicare dreptul Uniunii și deci și atunci când examinează o „cerere ulterioară”. Pe de altă parte, întrucât articolul 40 alineatul (2) din Directiva 2013/32 nu face nicio distincție între o primă cerere de protecție internațională și o „cerere ulterioară” în raport cu natura elementelor sau a datelor susceptibile să demonstreze că solicitantul îndeplinește condițiile pentru a fi beneficiar de protecție internațională în temeiul Directivei 2011/95, evaluarea faptelor și a circumstanțelor în susținerea acestor cereri trebuie efectuată, în ambele cazuri, în conformitate cu articolul 4 din această din urmă directivă.

În plus, pentru a evalua o cerere de protecție internațională întemeiată pe un motiv de persecuție precum „apartenența la un anumit grup social”, o ședere îndelungată într-un stat membru poate fi luată în considerare, mai ales atunci când coincide cu o perioadă în care un solicitant minor și-a format identitatea.